

DILLUNS, 24 JUNY 2013

LA VANGUARDIA

LA CONTRA

Ramon Maria Nogués, biòleg i teòleg

Tinc 75 anys. **Sóc de Barcelona. Sóc catedràtic emèrit d'Antropologia Biològica, i sacerdot escolapi. Sóc celibatari. Política? Cor de centre, cap d'esquerres. Sóc un cristià més evangèlic que jeràrquic. Déu és el nom per al misteri de la vida: escriu D** per evitar connotacions...**

“Un ovni i l'aparició d'una verge són igual per al cervell”

LAURA GUERRERO

Ser religiós i científic és compatible? La ciència obté dades. La religió les interpreta.

I on és la veritat?

Hi ha relats. I el relat religiós conté veritat poètica, simbòlica.

“La veritat més alta és la veritat poètica”, deia Kapuscinski.

El relat científic és avui el que més cotitza.

La religió quan apareix?

Fa 40.000 anys apareix l'art en coves: neix la ment simbòlica, religiosa.

Art i religió van junts?

Sí, manifesten sentit de transcendència.

Què és el sentit de transcendència?

L'ésser humà se situa a si mateix en el curs del temps i es qüestiona que hi ha abans i després de la seva vida: transcendència!

I crea una explicació.

Relats mitjançant l'art, la religió...

Què va detonar la transcendència?

Hi ha moltes teories: la ingesta de carn, de cervells, canibalisme...

Algun altre animal té art?

Cert ocell prepara un arc vegetal que atreu la femella al niu nupcial, però...

La transcendència dona avantatges?

Per què veure més enllà del que és immediat? Sembla inútil, però... estabilitza la ment!

Per què?

Tenir consciència i constatar que no hi ha més que el que veiem desassossegat, és insatisfactori: tot s'acaba aquí? Quina llaua!

I quin és el pas següent?

Imaginem un món millor: neixen l'ètica, l'estètica i la religió! Veiem amb una profunditat que els sentits sols no permeten. Transcendir és donar qualitat al món.

Es l'art.

L'artista no és un fotògraf, ni tan sols un fotògraf no és un fotògraf! Artista és el que proposa un altre nivell de visió, una dimensió no òbvia que transcendeix els sentits.

La religió resideix en una àrea cerebral?

Una experiència religiosa activa àrees implicades en relacions amb l'altre.

Què es desprèn d'això?

Que Déu és una relació d'alteritat, un “altre” amb qui et pots relacionar.

Déu té el seu tron al cervell?

Si excites el lòbul temporal, apareixen “continguts religiosos”, revestits del context cultural de cada individu.

Verges? Àngels?

I ovnis, en contextos secularitzats i agnò-

Transcendència

El nostre cervell humà, a diferència dels de la resta de primats, prodiga “activitats de luxe”: simbolisme, recerca de bellesa, ètica: transcendència! Amb quina funció? Serveix per sobreviure? Ens ho explica el biòleg, filòsof i teòleg escolapi Ramon Maria Nogués a la seva obra *Cervell i transcendència* (Fragmenta), de la qual m'atreu aquesta frase llatina: “No hi ha res en l'intel·lecte que no hagi passat pels sentits”.

M'explica el que li va dir el seu amic el capellà Francesc Botey, a qui el bisbe va suggerir canviar la barraca del Somorrostro per un habitatge millor: “Visc a la millor casa de Barcelona: el meu jardí és tot el Mediterrani!”. La bellesa és la mirada!

tics, i extraterrestres, alienígenes, fantasmes... L'habitual en cada context.

Curiosa funció cerebral, no?

Desfila entre visió i deliri, en el fons equivalents. És una funció cerebral “extra”, més enllà del que és ordinari.

Una aparició mariana i l'observació d'un ovni són equivalents?

Cerebralment, sí. Hi ha una llarga tradició antiga de mistics que sentien veus, veien figures: antigament, Déu apareixia i el veien. Avui... una visió és sospitosa!

Sant Pau: directe al psiquiatre, avui!

Avui considerem que hi ha un món interior (psíquic) autònom i escindit del món exterior. En l'antiguitat no el distingien, no hi havia frontera: tot era exterior!

Durant 40.000 anys ha evolucionat la religiositat?

Hi ha hagut tradicions religioses estatalitzants, com l'egípcia, l'asteca, la cristiana durant una època, i la islàmica actual en certes zones. I evolucions més madures, com la catòlica i la budista.

I què passarà en el futur?

Entendrem que la mateixa muntanya es puja per diversos camins.

Relativisme religiós?

Entès com a varietat d'angles.

Ratzinger abominava el relativisme.

Entès com a nihilisme. Anem cap al mandat de la pròpia consciència: religió elegida, a la carta, no religió imposada.

Hi ha una estructura neuronal particular de cada religió?

Hi ha una lògica occidental, que diu que A no és B. I una lògica oriental, integradora de contraris: a A hi ha alguna cosa de B.

I hi ha un cervell creient i un cervell agnòstic?

Hi ha una fisiologia cerebral optimista i una altra de pessimista. Els nuclis cerebrals de la satisfacció són més actius en l'optimista.

Ho és, vostè?

Jo sóc un creient poc crèdul. Molt cristià i poc religiós. I respecto l'agnòstic, que diu: “No tinc dades”.

I l'ateu?

Dir “no existeix Déu” equival a dir “existeix Déu”: actes de fe equivalents.

L'ateu creu.

Exacte: creu... que no hi ha Déu. El fonamentalisme pot ser irreligiós.

El seu contrari, quin és?

Els valors de la Revolució Francesa són els valors evangèlics, secularitzats: hi pot haver religió sense Déu, hi pot haver espiritualitat atea.

El budisme ho és, oi?

I el taoisme japonès.

Què diem quan diem Déu?

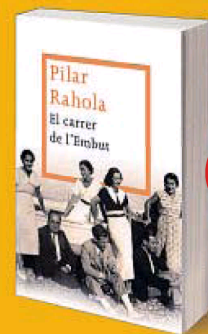
Aquí encara hi veiem tons personals, però és el nom per al misteri de la vida! El confucionisme fa servir “Harmonia”. És igual. Tu, per evitar connotacions, escriu D**.

VICTOR M. AMELA

El carrer de l'Embut de Pilar Rahola

La novel·la que et captivarà

Més de 15.000 exemplars venuts

RBA